

Overbord i Atlanteren

Av Øystein Nilssen, Ulvøysund, juni 2011, rev. nov. 2023

Anton Arntzen (1866-1953) og Nils Alfred Christiansen, seinere Nilssen (1867-1902) vokste opp som naboer på Ramsøya. Begge hadde vært til sjøs tidligere da de i 1888 krysset Atlanteren som mannskap på barken «Johan Irgens» tilhørende skipsreder Th. Isefjær i Kristiansand.

Anton Arntzen, Ramsøya, 1929. Foto: A. B. Wilse

En natt med hard seilas i grov sjø ble Anton skyllet over bord av en brottsjø som veltet innover skuta. Skipperen (Red. anm.: F. Iversen) beordret vending og søk med utkikk av alle om bord i håp om å få berget den savnede, men etter at de 3 foreskrevne vendinger og søk var utført uten resultat, måtte han med beklagelse gi ordre om å seile videre og anse Anton som forulykket.

Det var da Alfred med tårer i øynene skal ha gått til skipperen og bedt ham innstendig om de ikke kunne gjøre et fjerde og siste forsøk – Anton var jo hans nabo og kamerat, og det var så fælt at vennskapet skulle få en slik ende...

Anton og Alfred var begge 22-23 år – og unge Alfred må ha lyktes i å gjøre inntrykk på skipperen, for han ga ordre om enda en vending og søk etter den savnede. En kan jo tenke seg hvor mikroskopiske sjansene var, med bare karbidlykter til lyskilder i uværsnatta. Men underet skjedde!

Denne gang kom de rett på Anton som fremdeles lå og kavet i brottene. De fikk huket tak i ham og halt ham ombord igjen.

Modell som skal være barken «Johan Irgens» av Kristiansand. Foto: P. Henriksen.

Anton ble senere los på Ramsøya – hadde part i losskøyta «Kong Haakon» sammen med broren Jacob og Andr. Emil Andreassen, Nibe. Alfred ga seg til i Amerika noen år – seilte bl.a. som mannskap på lystyacht «Seneca» tilhørende Charles Fletcher. I 1902 kom han hjem igjen til Norge, giftet seg og slo seg ned i Ulvøysund der han drev fiske med en liten makrellskøyte. I 1921 fikk han nyresvikt med fatalt utfall og døde 54 år gammel.

Da Alfred lå på det siste hjemme, kom Anton en dag roende fra Ramsøya for å ta et siste farvel

Elisabeth og Nils Alfred Nilssen, Bertesvika, Ulvøysund, trolig 1902. Foto: ukjent, men utlånt av Anders Bjørnholmen

med sin ungdomsvenn som i mellomtiden var blitt hans svoger (Red. anm. Anton ble gift med Nils Alfreds søster Ogenie). Før han gikk, trykket Anton en pengeseddel inn i handa til Alfred og sa han aldeles ikke hadde glemt den natta Alfred medvirket til at han ble berget i Atlanteren. Han håpet seddelen kunne komme litt til nytte for Elisabeth og de seks barna...

Hovedkilde til første del av historien er Georg Arntzen (sønn av Anton). Siste del er gjengitt av Ebba (Nilssen) Henriksen, datter av Alfred. Anders Bjørnholmen (dattersønn av Alfred) forteller dessuten at hans mormor Elisabeth fortalte det hele da hun bodde med hans familie i 1950-årene.

Fra 1888 og noen år etter var Nils Alfred i USA, bl.a. som matros på lystyachten "Seneca" (under). Her er han avbildet til venstre, sammen med en annen av den 8-manns besetningen. Eieren Charles H. Fletcher (1837-1922) var en rikmann i New York som hadde tjent sin formue på avføringsmiddelet (!!)
«Castoria».

